

Η Ευρωπαϊκή Πολιτική του 21^{ου} αιώνα για την εκμάθηση ξένων γλωσσών στην προσχολική ηλικία και η Έρευνα για τις βασικές παιδαγωγικές αρχές.

Ο ρόλος του Κέντρου Ξένων Γλωσσών και ο ρόλος του γονέα.

ΙΣΤΟΡΙΑ

Ίσως η πιο σύγχρονη άποψη για την εκμάθηση ξένων γλωσσών σε πρώιμη ηλικία συνοψίζεται στη φράση "Ποτέ δεν είναι υπερβολικά νωρίς για να αρχίσει η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας".

Το 1966, ειδικοί επιστήμονες από 22 χώρες συνεργάστηκαν με σκοπό τη δημιουργία ενός βασικού εκπαιδευτικού προγράμματος για την εκμάθηση ξένων γλωσσών σε μικρή ηλικία. Αποτέλεσμα της συνεργασίας αυτής ήταν οι «**Οδηγίες της Νυρεμβέργης**» τις οποίες εξέδωσε το Ινστιτούτο Goethe και επικαιροποιήθηκαν το 2010.

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Βασική αρχή για την εκμάθηση ξένων γλωσσών σε παιδιά μικρής ηλικίας είναι το παιδί να βρίσκεται στο επίκεντρο του γλωσσικού προγράμματος. Το παιδί «πρέπει να αναπτύσσει τις δεξιότητές του στην ξένη γλώσσα σύμφωνα με τις προσωπικές του δυνατότητες», δεδομένων μάλιστα των ιδιαίτερων αναγκών και ικανοτήτων του στην ηλικία αυτή. Για το λόγο αυτό, το πρόγραμμα **«πρέπει να αποσκοπεί στη συνολική ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού. Επίσης, πρέπει να ενισχύει και να βελτιώνει εξίσου τις συναισθηματικές, δημιουργικές, κοινωνικές, νοητικές και γλωσσικές του ικανότητες, με στόχο την επικοινωνία στην ξένη γλώσσα».**

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα, λοιπόν, πρέπει να είναι διαμορφωμένα έτσι ώστε να κινούν το ενδιαφέρον για τη γλώσσα-στόχο και να προκαλούν τα παιδιά να επικοινωνήσουν στην καινούργια ξένη γλώσσα. Το περιεχόμενό τους πρέπει να ανταποκρίνεται στην ηλικία των παιδιών και τα προσωπικά τους ενδιαφέροντα. Ιδιαίτερα σημαντική στην πρώιμη παιδική ηλικία είναι η συναισθηματική σχέση με το γνωστικό αντικείμενο αλλά και με τον διδάσκοντα. Έτσι, σύμφωνα με τις Οδηγίες, **«αν το παιδί νιώθει καλά στο μαθησιακό του περιβάλλον και δεν αισθάνεται φόβο και πίεση, τότε, αφού από τη φύση του είναι περίεργο, θα συμμετέχει όλο και πιο ενεργά στο μάθημα. Λαμβάνοντας αυτό υπόψη, είναι κατάλληλα όλα τα προγράμματα εκμάθησης που απαιτούν συμμετοχή και δράση, τα οποία με παιγνιώδη τρόπο διδάσκουν ενδιαφέροντα θέματα, επιτρέπουν τους πειραματισμούς, καλούν τα παιδιά να κινηθούν και να είναι δημιουργικά, με λίγα λόγια: προσφέρουν στα παιδιά ποικίλες δυνατότητες ανάπτυξης».**

Για το λόγο αυτό το Κέντρο Ξένων Γλωσσών Ζαχαρίου έχει επενδύσει στο θεατρικό παιχνίδι και έχει δημιουργήσει το μουσικοκινητικό πρόγραμμα για τις Junior τάξεις που περιλαμβάνει εκμάθηση αγγλικών με τη μουσική, το τραγούδι, την κίνηση και το θέατρο.

ΟΦΕΛΗ

Σε γενικότερο πλαίσιο, οι έρευνες έχουν δείξει πως η εκμάθηση ξένων γλωσσών σε μικρή ηλικία βελτιώνει τις γνωστικές δεξιότητες, τη μνήμη αλλά και την απομνημόνευση, την έκφραση, την κατανόηση, την κριτική ικανότητα. Επιπλέον, επηρεάζει θετικά την απόδοση σε άλλα μαθήματα αργότερα, καθώς έχει ως αποτέλεσμα, για παράδειγμα, καλύτερη επίδοση στην κατανόηση κειμένου και στα μαθηματικά. Οι μαθητές αυτοί εμφανίζονται επίσης πιο δημιουργικοί και ικανότεροι στο να λύνουν προβλήματα και στην αφηρημένη σκέψη, ενώ μπορούν να συγκεντρώνονται ευκολότερα και έχουν περισσότερη αυτοπεποίθηση. **Γενικότερα, μπορούμε να πούμε ότι με τον τρόπο αυτό τα παιδιά μαθαίνουν πως να μαθαίνουν.**

Καθώς η έναρξη εκμάθησης ξένων γλωσσών ξεκινά νωρίς, προϋποθέτει υπό κανονικές συνθήκες πιο μακρά περίοδο μάθησης, είναι πιο πιθανό πως τα αποτελέσματα της εκμάθησης ξένων γλωσσών αλλά και της μάθησης γενικά θα είναι πιο μόνιμα. Εξάλλου, όταν το μυαλό ενός ατόμου νεαρής ηλικίας μαθαίνει ξένες γλώσσες, τείνει να αναπτύσσει μεγαλύτερη ικανότητα εκμάθησης γλωσσών σε όλη του τη ζωή. **Προϋπόθεση, σαφέστατα, είναι η ξενόγλωσση εκπαίδευση να συνεχίζεται όλη τη σχολική πορεία του παιδιού, καθώς επίσης και να ακολουθεί την παιγνιώδη μορφή, ώστε να μην ασκείται καμία ψυχολογική πίεση στο μικρό παιδί.**

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

Στις 13 Δεκεμβρίου 2001, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζητά μέτρα για την προώθηση της γλωσσομάθειας και της γλωσσικής πολυμορφίας. Εγγράφως το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει την αναγκαιότητα για τους λαούς της Ευρώπης να διδάσκονται τουλάχιστον δύο ξένες γλώσσες από πολύ μικρή ηλικία. Στο σχετικό με τα οφέλη της γλωσσομάθειας κεφάλαιο του εγγράφου, γίνεται εκτενής αναφορά **στις συνθήκες** κάτω από τις οποίες πρέπει η διδασκαλία αυτή να λαμβάνει χώρα, αλλά και στη ζωτική σημασία της **κατάλληλης εκπαίδευσης και συνεχούς επιμόρφωσης των καθηγητών ξένων γλωσσών** που καλούνται να διδάξουν στις μικρές ηλικίες: **τονίζεται πως φέρουν σημαντική ευθύνη, καθώς τυχόν αρνητική εμπειρία εκμάθησης ξένων γλωσσών στην πρώιμη και πρώτη σχολική ηλικία μπορεί να οδηγήσει σε ισόβια αποτροπή.** Οι καθηγητές ξένων γλωσσών καλούνται, επομένως, όχι μόνο να έχουν την απαραίτητη ευχέρεια στη χρήση της γλώσσας – στόχου, αλλά και ευρεία κλίμακα παιδαγωγικών δεξιοτήτων, οι οποίες είναι απαραίτητες για τη διδασκαλία ξένων γλωσσών σε πολύ μικρά παιδιά. Πάνω από όλα όμως, χρειάζεται **αγάπη για τα παιδιά και διάθεση συναισθηματικής σύνδεσης μαζί τους,** καθώς οι δάσκαλοι, τουλάχιστον σε αυτές τις ηλικίες, είναι τα πιο κοντινά άτομα για τα παιδιά μετά την οικογένεια.

ΦΟΒΟΙ

Πολύ συχνά, όμως, εκφράζονται φόβοι τόσο από τους γονείς των παιδιών όσο και από τους ίδιους τους διδάσκοντες. Επιχειρήματα όπως «το παιδί μου δε μιλάει ακόμα καλά τη μητρική του, πώς θα μιλήσει μια ξένη γλώσσα;», «φοβάμαι πως θα μπερδέψει τις δυο γλώσσες και δε θα μάθει σωστά καμία», «το παιδί κουράζεται από την έκθεση στην ξένη γλώσσα από πολύ μικρό», «φοβάμαι πως θα μισήσει την ξένη γλώσσα αν πιεστεί από μικρή ηλικία» ακούγονται συχνά και παραπέμπουν στο μεγαλύτερο ποσοστό τους σε φόβο που προκύπτει από την έλλειψη σωστής ενημέρωσης. Για το λόγο αυτό, εκτός από τις γενικές γλωσσικές εκστρατείες της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκίνησε το 2011 την εκστρατεία «Piccolingo».

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ PICCOLINGO

Σύμφωνα με την εκστρατεία «Piccolingo» **τα οφέλη που θα αποκομίσουν τα παιδιά που θα ξεκινήσουν τις ξένες γλώσσες σε προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία** συνοψίζονται στα εξής:

Τα παιδιά:

- Θα θεωρούν την εκμάθηση ξένων γλωσσών ευκολότερη μεγαλώνοντας,
- Θα θεωρούν ευκολότερη την επικοινωνία,
- Θα μαθαίνουν και θα απομνημονεύουν μέσα από το παιχνίδι και αυτό αποτελεί σημαντική βοήθεια για το σχολείο,
- Θα μαθαίνουν να είναι ανοιχτόμυαλα,
- Θα νιώθουν άνετα σε οποιαδήποτε χώρα,
- Θα αυξάνουν τις πιθανότητες εύρεσης εργασίας,
- Θα γοητεύονται από τους ξένους πολιτισμούς και
- Θα εκτιμούν το δικό τους πολιτισμό.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΓΟΝΕΑ

Τα παιδιά, προσχολικής ή σχολικής ηλικίας, δεν έχουν εσωτερικά κίνητρα για να μάθουν μία ξένη γλώσσα. **Θεμελιώδους σημασίας**, κατά συνέπεια, είναι **η στάση των γονέων** και του περιβάλλοντος του παιδιού απέναντι στην εκμάθηση ξένης γλώσσας. Τα μικρά παιδιά σε αντίθεση με τους εφήβους έχουν ως πρότυπο βασικά τους γονείς τους και επηρεάζονται στο μέγιστο βαθμό από την στάση τους απέναντι στα πράγματα. Επομένως, αν ένα παιδί διδάσκεται μία ξένη γλώσσα και στο μάθημα έμαθαν, για παράδειγμα, ένα τραγούδι, το οποίο είχαν μάθει και την προηγούμενη φορά –η επανάληψη είναι μήτηρ μαθήσεως και δη στις ηλικίες αυτές- και ο γονιός πει: «πάλι τα ίδια;», είναι σίγουρο πως το παιδί θα επαναλάβει την ίδια φράση απαξιωτικά στο επόμενο μάθημα. Αρνητικό αποτέλεσμα μπορεί – ακούσια βέβαια- να δημιουργήσει η πολύ φυσική τάση των γονέων να ρωτούν τα παιδιά τους που παρακολουθούν μαθήματα ξένης γλώσσας τι έμαθαν στο μάθημα αυτό. Πολλές φορές, ίσως τις περισσότερες, τα παιδιά της ηλικίας αυτής εμφανίζονται αρνητικά στο να απαντήσουν στις αξιώσεις αυτές των γονέων, με αποτέλεσμα ο γονιός συχνά να πιστεύει πως είτε το παιδί του δεν μαθαίνει τίποτα είτε το μάθημα που γίνεται είναι ανεπαρκές είτε ακόμη ότι το παιδί του αντιμετωπίζει την εμπειρία αυτή αρνητικά. **Ο «αρνητισμός» αυτός των παιδιών σχετίζεται με το διαχωρισμό των ρόλων**

που προαναφέραμε. **Το σχολείο είναι σχολείο και ο γονιός είναι γονιός και τα παιδιά τείνουν να μη βλέπουν το λόγο να επαναλάβουν στους γονείς τους τι έμαθαν στην ξενόγλωσση τάξη.** Ακόμα μεγαλύτερη άρνηση μπορεί να παρουσιάσουν αν ξαφνικά οι γονείς αρχίσουν να τους απευθύνονται στην ξένη γλώσσα που μαθαίνουν προκειμένου να τα κινητοποιήσουν να την χρησιμοποιήσουν: τα παιδιά ξέρουν ότι οι γονείς μιλούν μια γλώσσα και δεν έχουν κανένα λόγο να τους μιλήσουν ξαφνικά σε μία άλλη.

Συμπερασματικά, μπορούμε να αναφερθούμε και πάλι στις Οδηγίες τη Νυρεμβέργης, σύμφωνα με τις οποίες: **«οι γονείς αποτελούν έναν αναντικατάστατο συνεργάτη για τους διδάσκοντες, στην προσπάθεια που καταβάλλουν να διαμορφώσουν με επιτυχία τα προγράμματα εκμάθησης ξένων γλωσσών σε μικρή ηλικία. Μπορούν να υποστηρίξουν τη μαθησιακή εξέλιξη των παιδιών τους και να δημιουργήσουν σημαντικές προϋποθέσεις για την επιτυχή του πορεία. Αν επιδεικνύουν προς τα έξω και κυρίως στο παιδί τους, μια θετική στάση προς την εκμάθηση ξένων γλωσσών και ενθαρρύνουν το παιδί τους στην προσπάθειά του, τότε αυτό θα αποκτήσει κίνητρα και θα μαθαίνει ευχάριστα. Ενδιαφέρον για το περιεχόμενο, έπαινος και ενθάρρυνση, ακόμη και εκτός σχολείου, είναι σημαντικοί παράγοντες, ώστε να αναπτύξει το παιδί ενδιαφέρον για μια ξένη γλώσσα. Για το λόγο αυτό νηπιαγωγεία, σχολικά ιδρύματα και κέντρα ξένων γλωσσών πρέπει να εμπλέκουν τους γονείς στον προγραμματισμό και να επιζητούν την υποστήριξη τους. Όσο πιο στενά συνεργάζονται το νηπιαγωγείο, το σχολείο, το κέντρο ξένων γλωσσών και οι γονείς, τόσο μεγαλύτερα οφέλη έχει το παιδί.»**

Ο ρόλος του γονέα, λοιπόν, εκτός από τη θετική στάση που καλείται να υιοθετήσει απέναντι στην εκμάθηση ξένων γλωσσών, μπορεί να επεκταθεί. Μπορεί να είναι ο πρώτος που θα φέρει σε επαφή το παιδί του με την ξένη γλώσσα που κατέχει, όχι διδάσκοντάς το φυσικά, αλλά διαβάζοντάς του παραμύθια στη γλώσσα-στόχο, παρέχοντάς του τη δυνατότητα να βλέπει βίντεο ή να παίζει παιχνίδια στη γλώσσα-στόχο, ακόμα και μιλώντας του αποκλειστικά στη γλώσσα-στόχο. Είναι απίστευτο πόσα πολλά πράγματα μπορεί να μάθει ένα νήπιο έστω και μέσα από μια σύντομη, τακτική και ευχάριστη πάντα ενασχόληση με το γονιό του στην ξένη γλώσσα.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Συνοψίζοντας, είδαμε πως τα παιδιά ωφελούνται περισσότερο όταν ξεκινούν από μικρά τις ξένες γλώσσες. Πρέπει όμως να γίνει σωστή επιλογή διδάσκοντα και διδακτικού προγράμματος. Το Κέντρο Ξένων Γλωσσών Ζαχαρίου τηρώντας όλες τις παραπάνω προδιαγραφές εγγυάται το σωστό αποτέλεσμα.

Μετά τιμής,
Ειρήνη Ζαχαρίου